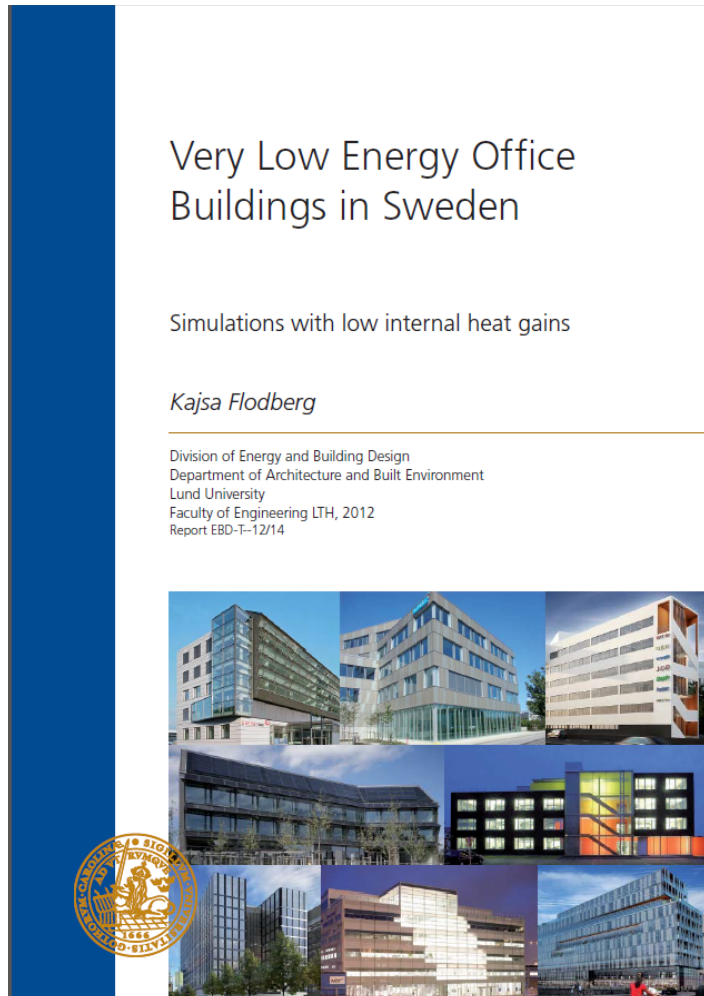

Energieffektiv kontorsbyggnad med låg intervärme och behovsstyrning

- » Inledning
- » Befintliga lågenergikontor
- » Nya lågenergikontor
- » Lågenergikontor 2050

Inledning

EU-direktiv

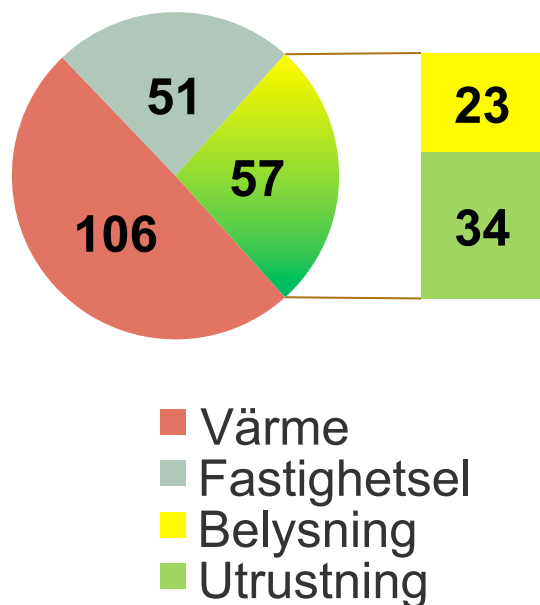

- » Kyotoprotokollet
- » Mål 2020/2050
- » EPBD ramverk
- » Nära noll-energi 2020

Energianvändning i svenska kontor

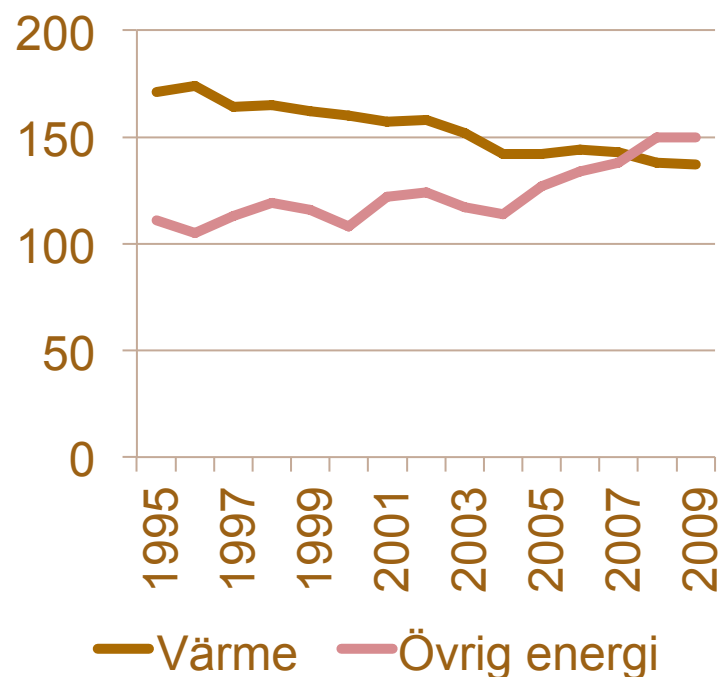

Data från Stegvis STIL 2005
(kWh/m², år)

- » Totalt 210 kWh/m², år
- » Hälften värme
- » Hälften el
  - Hälften verksamhetsel
  - Stor besparingspotential

Elanvändningen ökar!

- » Värme minskar
- » El ökar
  - » Internvärme
  - » Glasade kontor
  - » Solvärme
- » Onödigt kylbehov

Statistik för lokaler 1995-2009 (kWh/m²)
Energimyndigheten 2011

Syfte & mål

- » Öka kunskapen om hur byggbranschen kan säkerställa kostnadseffektiva kontorsbyggnader med bra inneklimat och låg energianvändning
- » Halvera den totala energianvändningen, med hjälp av beprövad teknik
- » Minska elanvändningen för kontorsutrustning och belysning och därmed minska internvärmerna och kylbehovet

Medarbetare & finansiärer

» Projektgrupp:

Åke Blomsterberg LTH/WSP, Kajsa Flodberg NCC/LTH, Marie-Claude Dubois LTH, Katarína Heikkilä NCC, Peter Pertola WSP, Hans Wetterlund WSP, Thorbjörn Laike LTH, Niko Gentile LTH, Jiangtao Du LTH

» Referensgrupp:

Skanska, NCC, WSP, Midroc, Wihlborgs, E.ON, Passivhuscentrum, White, LTH

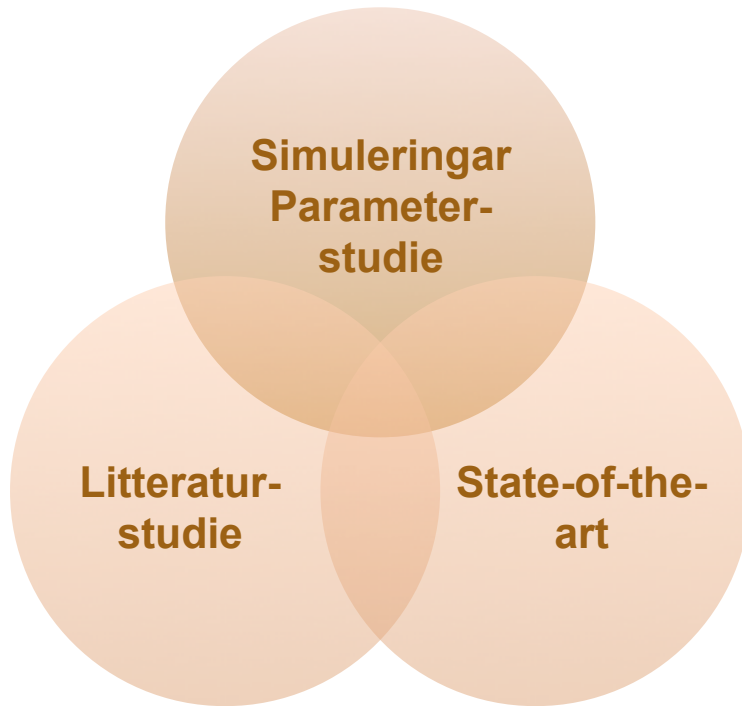
» Finansiärer:

LUNDS
UNIVERSITET

Metod

Haase, Buvik et al. 2010

LUNDS
UNIVERSITET

Befintliga lågenergikontor

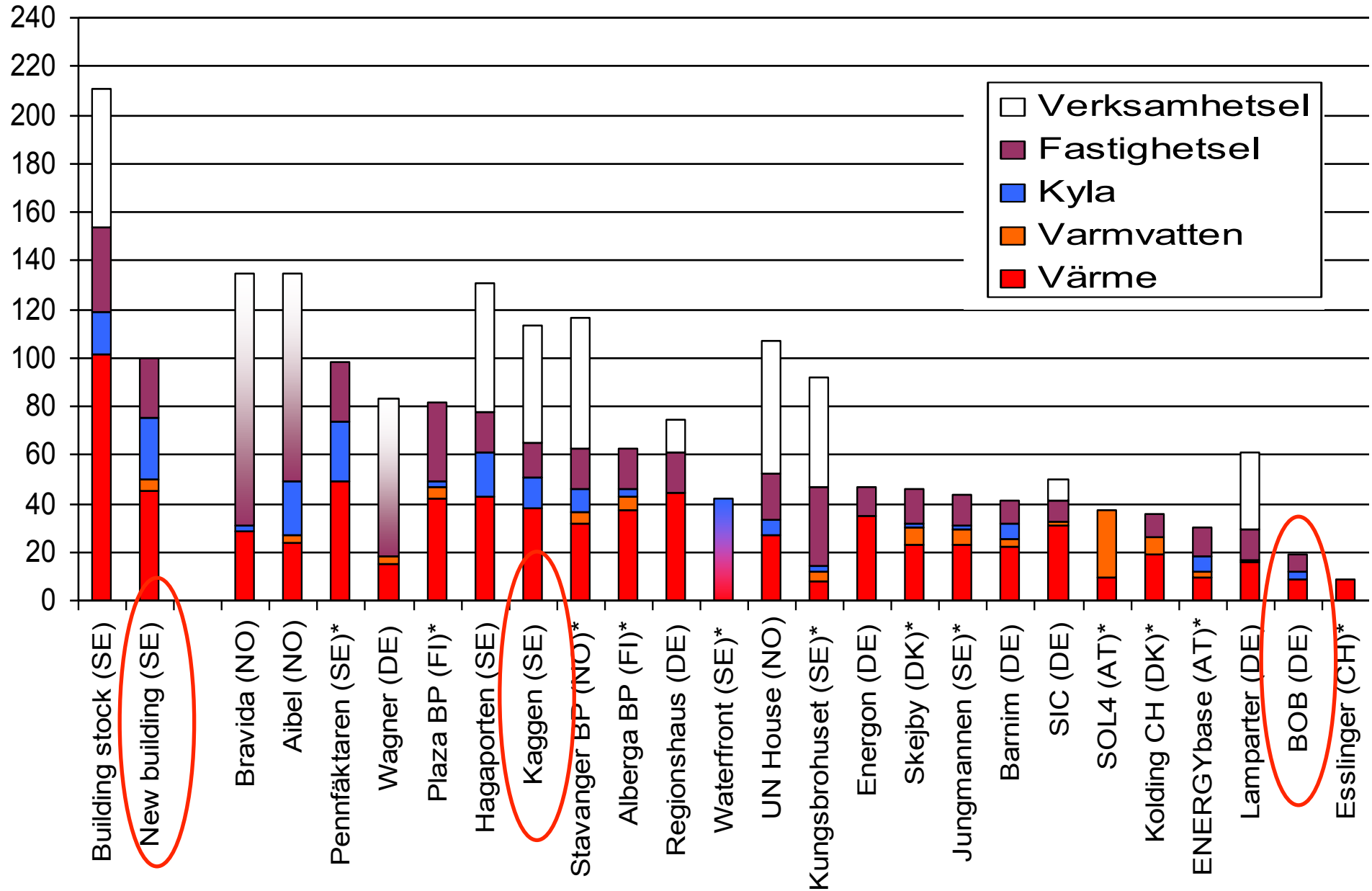

STATE-OF-THE-ART

Energiprestanda (kWh/m²,år)

*Beräknat

Befintliga lågenergikontor

Byggår

Tyskland 1998

Sverige 2007

Storlek & form

Stora kontor i Sverige

Atrium i hälften

LUNDS
UNIVERSITET

Befintliga lågenergikontor

Klimatskal

Bättre U-värden i
Tyskland - passivhus

Lufttäthet

Mindre glasarea och
lägre g-värde i Norden

Mer sofistikerade
solskydd i Tyskland

Värme & kyla

Sverige fjärrvärme/fjärrkyla

Tyskland geoenergi och
solenergi

Golvdistribution Tyskland

Temperaturvariationer

SÖ-system

Befintliga lågenergikontor

Ventilation

Sverige VAV

Tyskland CAV, låga flöden

FTX

Nattventilation bl.a. Tyskland

SÖ-system

Belysning

Närvarostyrning i Sverige

Dagsljusstyrning i
Tyskland, Danmark och
Finland

Låg installerad effekt i
Tyskland

Tyskland i framkant?

- » Började tidigare
- » Incitament för att bygga bättre (Passivhus etc.)
- » Bättre klimatskal, solavskärmning
- » Speciallösningar, utnyttjar gratis kyl och gratis värme
- » Mindre byggnader – mer experimentella?
- » Lägre krav på inomhusklimat

Nya lågenergikontor

SIMULERINGAR MED DAGENS TEKNIK

Verksamhetsel

Belysning, datorer, servrar, kopiatorer, skrivare, laddare, TV, andra apparater för verksamheten, spis, kyl och frys och andra hushållsmaskiner i fikarum/pentry

	kWh/m ² år	Kommentar
Idag	50	
”Best practice”	39	
Inom några år?	18	Bl.a. framtida LED belysning

Dagsljus och belysning

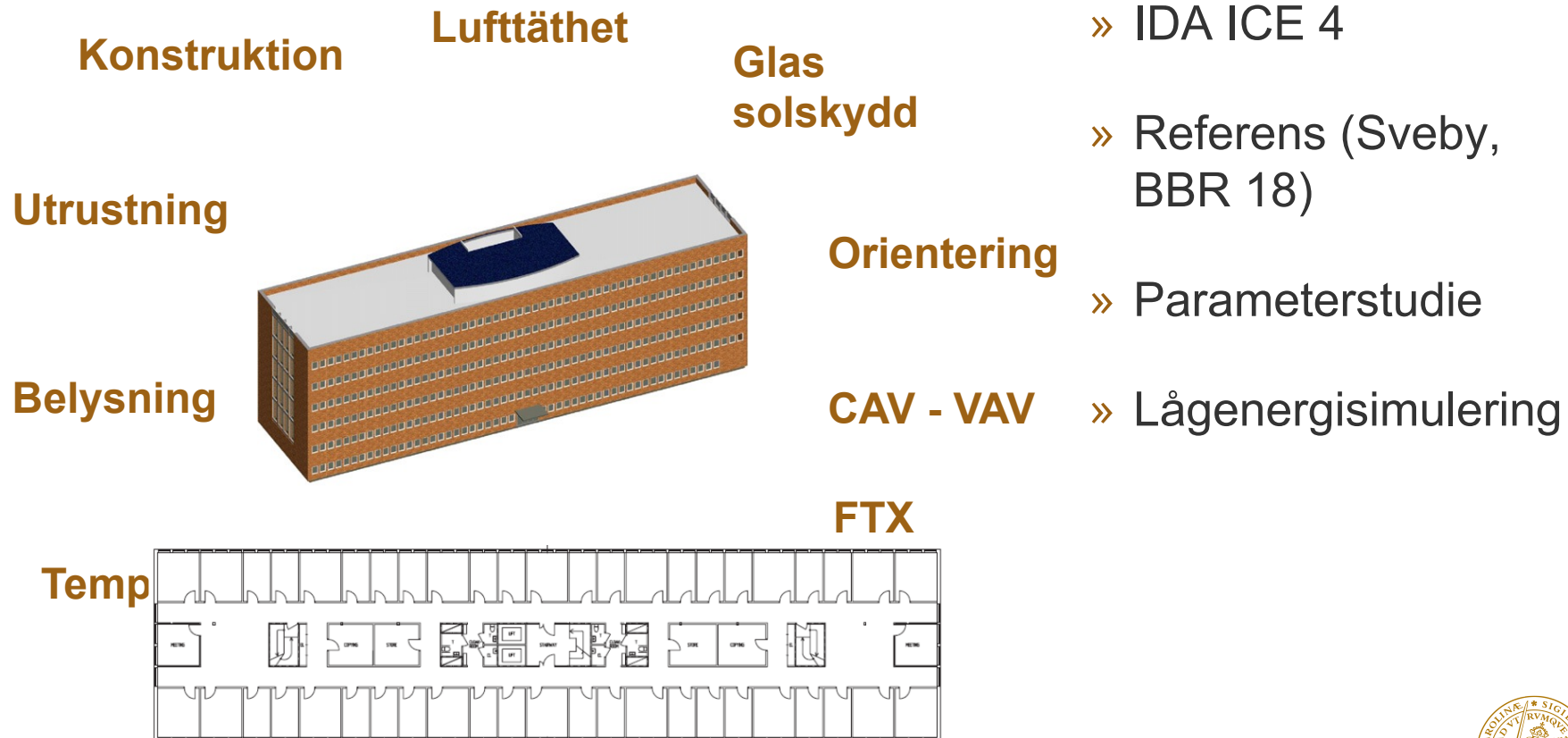

- » Halvering av belysningsel med T5-lysrör, manuell eller automatisk dimning, automatisk frånvarostyrning
- » Dagsljusutnyttjande – optimal fönsterandel av fasad 20-40 % (större andel medför ingen elbesparing och ökar risken för övertemperaturer och bländning)

Simuleringar

Resultat referensfallet

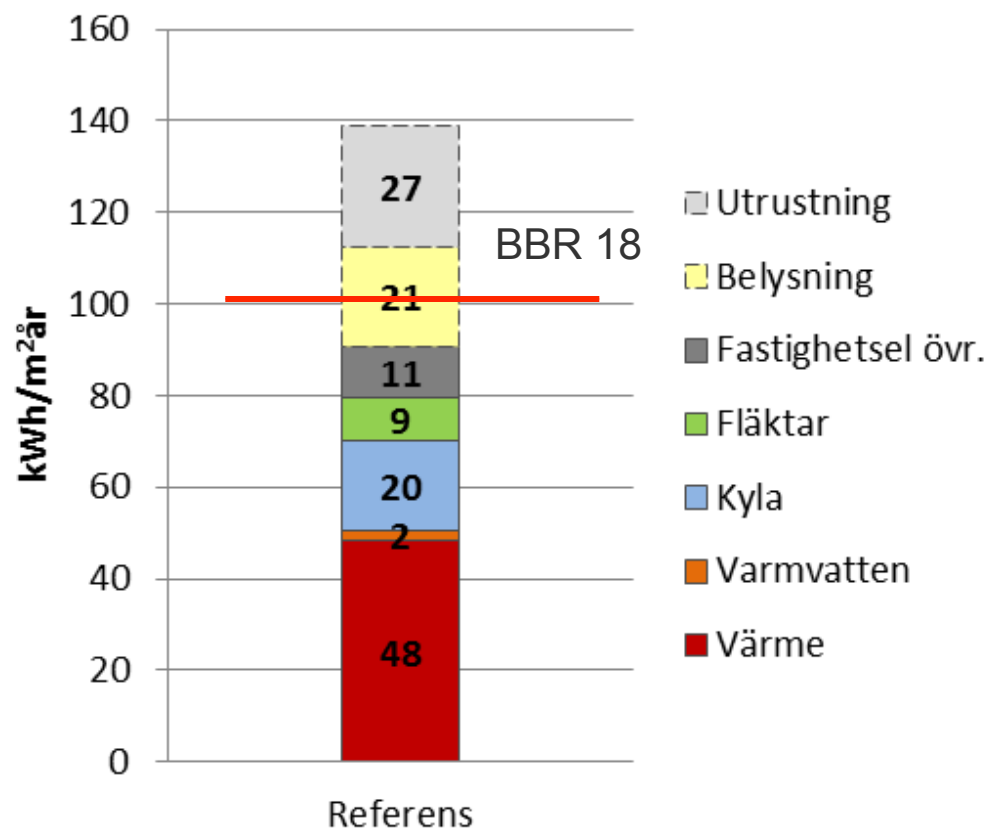
» Specifik energianvändning

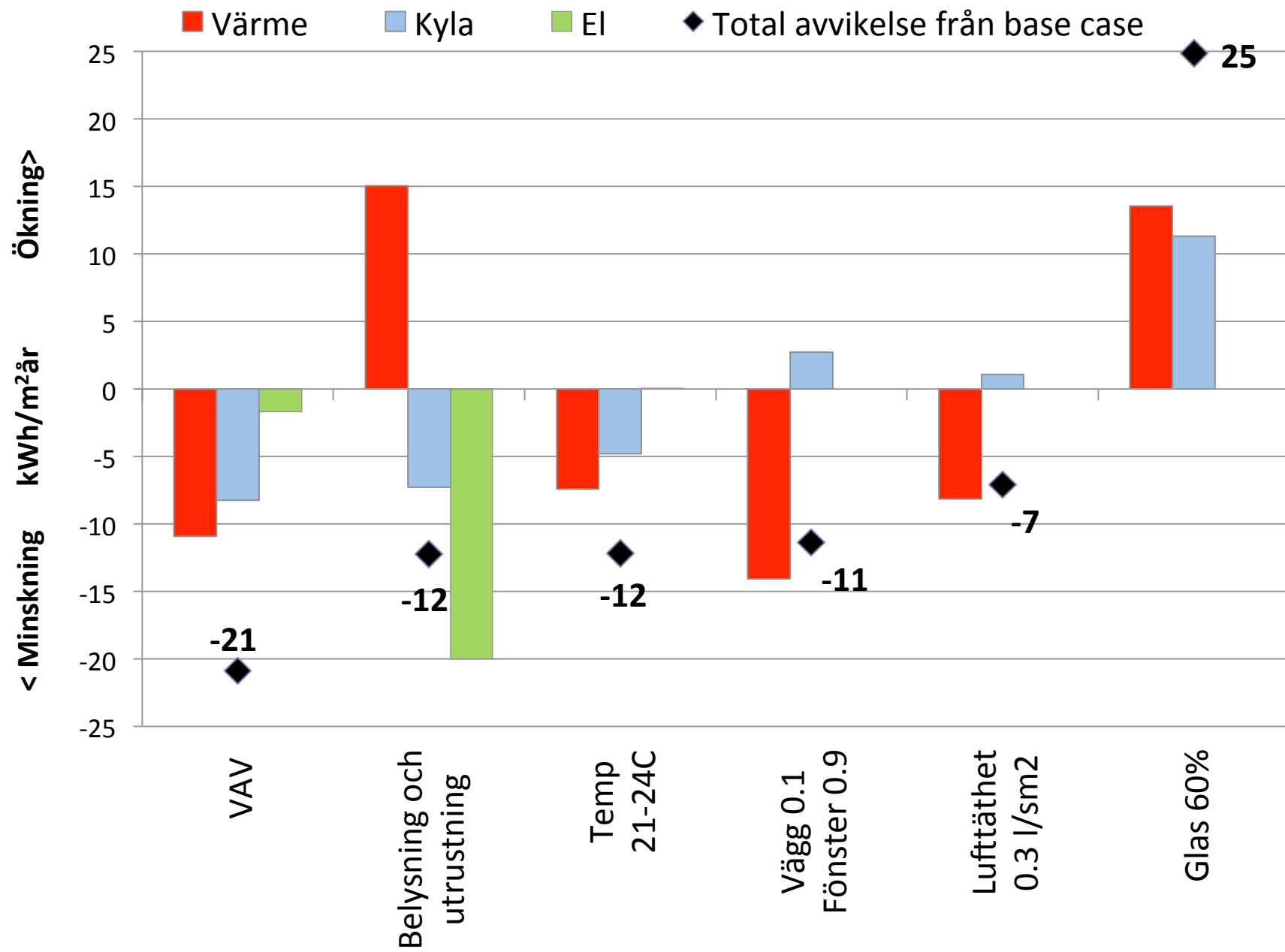
92 kWh/m²yr

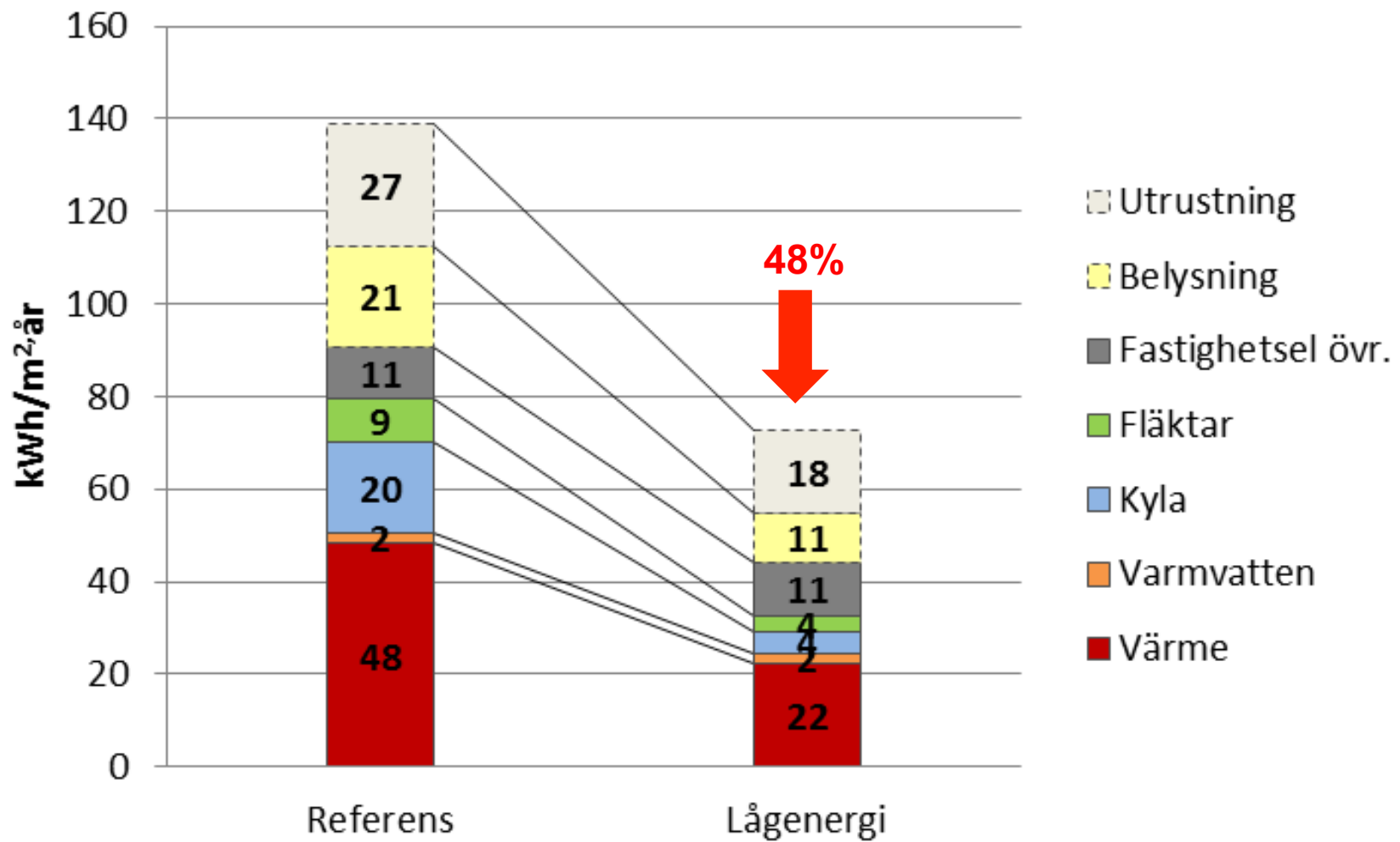
» Verksamhetsel

48 kWh/m²yr

» Värme och el dominerar

Lågenergikontor 2050?

SLUTSATSER

På väg mot nollenergi

- » Välisolerat och lufttätt klimatskal
- » Reducerad fönstermängd
- » Reducerad verksamhetsel / internvärme
- » Behovsstyrd ventilation och belysning
- » SÖ-system
- » Större variation innetemperatur

På god väg mot nollenergi!

LUNDS
UNIVERSITET

Slutsatser

**Passivhuskontor i
Tyskland, byggt 1998**

- » Halvera energianvändningen med beprövad teknik
- » Förnybar energi
- » Vi får inte glömma verksamhetselen – incitament?
- » Behov av demonstrationsprojekt

